

2. Skarga drukarni w Linzu przeciw jednemu zecerowi o przekroczenie umowy, zawartej przez obu kontrahentów Cennika w dniu 24 lutego 1917 r., dotyczącej dodatków drożynianych i pozostania pracujących w zakładach. — Skarżąc drukarnię zastępuje kierownik, oskarżony zaś osobiście stawiał się do rozprawy. — Sprawa: Oskarżony doręczył 14-dniowe wypowiedzenie, uzasadniając je, że zmienia zawód wstępując do zakładu ubezpieczenia. Do tego kroku czuje się spowodowanym, ponieważ wskutek nieporozumień z firmą uważa swe stanowisko za zachwiane. Miał napiętą inną kondycję, jednakowoż woli zmienić zawód. Gdyby w nowym przedsięwzięciu nie znalazł bytu, zastrzega sobie powrót do swego zawodu. Firma zaprzecza temu oświadczeniu, uważając je za zmyślane przez oskarżonego, aby łatwiej mógł obejść umowę, zresztą firma nie ma żadnego szczególnego interesu towarzysza tego nadal zatrudniać, jednak jest skłonna znowu go przyjąć. W dalszym toku rozprawy oskarżony przedkłada piśmienne poświadczenie Zakładu ubezpieczenia o przyjęciu. Polubowne usiłowania delegatów krajowych jeszcze przed rozprawą były bezskuteczne. — Orzeczenie: Rozjemczy Sąd nie może z zupełną pewnością przyświadczyć, że następuje tu obejście umowy z dnia 24 lutego 1917 r., natomiast w przewidzianej zmianie zawodu uznaje prawo zupełnej wolności zarządzania każdego pracującego, przeto uchyla się od wydania wyroku. — To orzeczenie nastąpiło jednogłośnie. Wniosek: „W przytoczonym nieporozumieniu z zakładem nie dopatrują się członkowie Rozjemczego Sądu takiego rozmiaru, któryby mógł być uważany jako powód zmuszający do wypowiedzenia”, — odrzucono większość głosów.

Karol Ficker, Leopold Woitschläger,
przewodniczący towarzyszy. przewodniczący pryncypałów.

Pogotowie.

W wszystkich krajach, wplątanych w wir wojenny, przemysłowcy i ich organizacje zajmują się już od kilku miesięcy kwestią: jakim ukształtowaniu ulegnie po wojnie ogólnospołeczna gospodarka.

Przedsiębiorcy starają się oryentować i na chwilę zawarcia pokoju przysposobiać, świadomi, że przejście z wojennej do pokojowej gospodarki nie odbędzie się po utartym torze, ponieważ ta długotrwała wojna stosunki gospodarcze zupełnie przeobraziła.

Na zgromadzenie delegatów Centralnego Związku przemysłowców Austrii sprowadzono z Lipska (Saksonia) prof. Eulenburg'a, jako znawcę gospodarstwa społecznego Niemiec, Austrii i Węgier, aby ten wypowiedział swój pogląd o przemyśle i gospodarce finansowej.

Wymieniony ekonomista jest przekonany, że ogromne długi państwowe wywrą wielki wpływ na gospodarkę państwową. W jaki sposób mają być zdobyte te sumy, względnie ich oprocentowanie — bez narażenia na zupełne spustoszenie gospodarki społecznej?

Oto rozumuje Eulenburg:

Przez oszczędność w wydatkach i zdobycie nowych dochodów. Wszystek przepych musi odpaść; nastąpić musi ograniczenie w nadmiernym zbytkowaniu, oszczędność na przyborach do pisania, oraz personalu. W Austrii wyrządza nie małą szkodę publicznemu zarządzaniu za wielką ilość urzędników.

Dochody muszą być powiększone zapomocą nowych podatków. Przytem ostrzega on przed wyższym opodatkowaniem wydawniczych przedsiębiorstw na korzyść mniej wydawniczych. Powinno się unikać wszystkiego, co by powstrzymywało przemysł. Jednakowoż mają być obciążani wedle wydajności i sprawiedliwości z uwzględnieniem słabszych ramion i tak już gospodarczo dość obciążonych.

Oprócz podwyższenia podatków Eulenburg żąda monopolów państwowych. Nie chodzi tu o miano czy „państwowo-kapitalistyczne” lub „państwowo-socjalne”, główną podstawą ma być rzeczywisty postęp i finansowa nadwyżka.

On przewiduje monopol środków wytwórczych i źródeł siły (węgiel, nawóz azotowy, oleje mineralne, elektryka); monopol środków użycia (tytoń, spirytus, zapalki, olej do oświetlenia, proch). Dalej wymienił monopol aptekarski, nafty i sprzedaży zboża.

Przemysł już dziś silnie skartelowany nadaje się najlepiej na monopol państwowy. Gdzie monopol nie ma widoków postępu, mogą być utworzone kartele obowiązkowe. Te wprowadzić byłyby urządzane pod przymusem państwowym, ale ich działalność musiałaby być wolną od wpływu państwowego. Tu uważa się żelazo, kali, cegły, węgle, miedź i bawełnę. Przytem żąda Eulenburg ścisłego pro-

wadzenia przedsiębiorstw po kupiecku, t. j. największą oszczędność na czasie i siłach roboczych:

„My musimy przede wszystkim nauczyć się oszczędzać na czasie i musimy pracować przyspieszonym tempem, aby w najbliższą pracę osiągnąć to, co dla państwa zdobyć musimy. Zafasane prawidła ruchu, marnowanie sił roboczych i czasu, surowców i środków wytwórczych nie mogą być w interesie ogółu nadal cierpiące”.

Z powyższego można łatwo przewidzieć na kim to wszystko się skrupi. Rzesze robotnicze nie mogą zasypiać. Ich organizacje zawodowe oraz partie polityczne muszą się przygotowywać do energicznej obrony, gdy to „oszczędzanie na czasie”, „pracowanie przyspieszonym tempem”, „oszczędzanie na siłach roboczych”, „powiększanie dochodów nowymi podatkami” i t. p. zacznie być przerzucane na barki klasy robotniczej. Bronić się skutecznie robotnicy będą mogli tylko wtedy, gdy oprą się na wzajemnej solidarności. — Gdzie niema solidarności — tam niema i siły! To wszystko w równej mierze odnosi się i do nas, drukarzy. Musimy ocknąć się z obojętności; nie dawajmy wiary podszeptom „niby-przyjaciół”, wprowadzających nas w błąd a czyhających na przełamanie naszego szeregu — na nasze osłabienie.

Nie ludźmy się, że po wojnie odrazu nastąpią błogie czasy! Raczej przygotowujmy się na gorsze jeszcze! Nie bądźmy krótkowidzami!

Po wojnie będziemy narażeni na walkę o byt materialny. Któż nam pomoże, jeżeli my sami zapomniamy o naszych obowiązkach.

Do prowadzenia walki — wiemy przecież z własnego doświadczenia — potrzeba wiele kapitału, nagromadzimy go tylko wtenczas, jeżeli wypełnimy nasz obowiązek we własnym interesie.

Nie zaskorupiajmy się, nie chowajmy rąk do kieszeni, lecz otwartymi dłońmi zasilajmy nasze fundusze, przede wszystkim fundusz obrony cennika!

Zcentralizowane zapomogi w poszczególnych działach naszego Związku.

Z ogłoszonego niniejszem zamknięcia rachunkowego za II kwartał 1917 r. okazuje się, że suma wypłaconych zapomóg na ogólny rachunek Stowarzyszeń związkowych w tym roku była niższą od sumy w poprzednim roku. Kiedy bowiem wówczas wypłacono 1808 osobom K 127.573'44, to tym razem wypłacono zapomóg zcentralizowanych 1812 osobom K 124.191'46, a mianowicie:

	Kwota zapomogi
— podróżnym za — dni	K —
19 bezkondycyjnym w miejscu za	
227 dni	227—
3 kosza przesiedlenia	105—
679 chorym za 22.689 dni	22.689—
446 inwalidom za 5606 tygodni	64.963—
65 kosza pogrzebowe	23.142'46
610 sierotom 1769 miesięcy	13.065—
1812 osobom	K 124.191'46

Suma ta rozlicza się na następujące 14 Stowarzyszeń do Związku należących: 1. Centralne Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek Czech „Typografická Beseda” (Praga); 2. Società dei tipografi Dalmati (Split); 3. Stowarzyszenie drukarzy, odlewaczy czcionek i pokrewnych zawodów dla Galicji, W. Ks. Krakowskiego i Bukowiny „Ognisko” (Lwów); 4. Stowarzyszenie drukarzy, odlewaczy czcionek i pokrewnych zawodów dla Galicji i W. Ks. Krakowskiego (Kraków); 5. Stowarzyszenie drukarzy Karyntyi (Celowice); 6. Stowarzyszenie drukarzy Krainy (Lubiana); 7. Società dei tipografi del Litorale (Tryest); 8. Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek Moraw (Berno); 9. Dolno-austriackie Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek (Wiedeń); 10. Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek Austrii Górnej (Linz); 11. Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek w kraju koronnym Solnogród (Solnogród); 12. Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek austr. Śląska (Opawa); 13. Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek Styrii (Grac); 14. Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek dla Tyrolu i Przedarulanii (Innsbruck).

Liczba członków czynnych z końcem II kwartału 6313 = 91'37 proc., liczba nieczłonków 596 = 8'63 procent.

Jako podstawę do wypośrodkowania kwoty ilorazowej przyjęto ilość związkowych wpłaconych wkładek członkowskich w 14 Stowarzyszeniach i ustanowiono jako kwotę ilorazową przypadającą na każdego członka i tydzień w wysokości 159'228 h (przeciw 140'8733 h w roku poprzednim). Zatem kwota ilorazowa w II kwartale tego roku była wyższą o 18 h tygodniowo, niż w roku poprzednim.

Suma wpłaconych w Stowarzyszeniach wkładek członków wynosiła K 162'625'36, która dałaby

77.996 wkładek tygodniowym, względnie 6000 płaćcących członkom.

Obliczenie wyrównania przedstawia się następująco: Przy ujęciu w całość wszystkich działów zapomóg mają stowarzyszenia: Galicja wschodnia K 14'36, Galicja zachodnia K 848'68, Karyntya K 1108'20, Kraina K 728'47, Austrija Dolna K 4216'49, Austrija Górna K 633'66 i Solnogród K 465'37 dopłacić do kasy związkowej, podczas gdy Stowarzyszenia: Czechy K 3917'56, Dalmacja K 222'59, Pobrżeże K 1083'35, Morawy K 2090'22, Śląsk K 305'68, Styria K 196'60, i Tyrol-Przedarulanja K 199'25 otrzymają z kasy związkowej.

Józef Dvořák.

Wpływ wojny na organizację.

Cała nasza organizacja drukarska w Austrii stała w czasie przedwojennym w ilość członków wzrastała. Z chwilą wybuchu wojny ilość ta gwałtownie się zmniejsza; znaczny ubytek członków widoczny jest nie tylko z roku na rok, ale nawet z miesiąca na miesiąc. Poniższe cyfry są dokładną ilustracją:

	Razem członków	Pozostało do wojska	Byli bez pracy w ciągu miesiąca	Wypłacono bezrobotnym wraz z podróżnymi
Rok 1914				
czerwiec	16006			
lipiec	15175	1591	1079	46865'40
sierpień	12357	1943	2427	63041'30
wrzesień	12041	443	2998	68838'70
październik	11426	524	2892	77023'02
listopad	11341	284	2126	38512'41
grudzień	11300	162	2179	25860'10

Rok 1915				
styczeń	10561	339	1930	23859—
luty	10007	613	1377	12552'55
marzec	9619	417	1120	9076'50
kwiecień	9074	353	829	5935'25
maj	8788	489	946	7756'60
czerwiec	8275	612	710	3910'80
lipiec	8279	114	532	2886—
sierpień	7802	538	490	2347—
wrzesień	7828	102	423	1716—
październik	7925	201	451	3274—
listopad	7747	280	397	1412—
grudzień	7527	221	285	778'55

Rok 1916				
styczeń	7480	201	180	774'50
luty	7567	96	165	562'50
marzec	7342	50	169	500'60
kwiecień	7442	65	159	537'30
maj	7394	111	141	426—
czerwiec	7278	63	165	522—
lipiec	7503	53	134	473—
sierpień	7066	309	154	645—
wrzesień	6968	163	88	879—
październik	6972	95	79	660'50
listopad	6770	227	73	480—
grudzień	6708	42	61	271—

Rok 1917				
styczeń	6679	78	48	126—
luty	6497	226	44	143—
marzec	6449	95	41	221—
kwiecień	6414	93	24	87—
maj	6338	93	19	128—
czerwiec	6316	69	24	118—

Ostatnie zestawienie cyfrowe za miesiąc kwiecień 1917 roku rozkłada się na poszczególne kraje jak następuje

Czechy	1343	14	2	11—
Dalmacja	26	—	1	28—
Galicja wschodnia	166	1	15	—
zachodnia	136	1	—	—
Karyntya	67	3	—	—
Kraina	72	3	—	—
Pobrżeże	121	5	5	72—
Morawy	358	4	—	—
Austrija Dolna	3255	15	—	—
Górna	167	4	—	—
Solnogród	107	3	—	—
Śląsk	54	3	—	—
Styria	326	9	1	7—
Tyrol-Przedarulanja	118	6	—	—
	6316	69	24	118—

Z Rosji.

Ruch organizacyjny drukarzy w Rosji oddawna już jest bardzo energiczny. Zarówno przed rewolucją 1905 roku, jak i w tej rewolucji drukarze przyjmowali bardzo wybitny udział, stając w wielu wypadkach na czele organizacji proletaryackich, to też z chwilą wybuchu pierwszej rewolucji, nie czekając legalizacji prawa o związkach zawodowych — które przyszło dopiero w rok po wybuchu rewolucji — zaczęli tworzyć stowarzyszenia zawodowe w Petersburgu, Moskwie, Odesie i t. p. większych miastach. Stowarzyszenia obejmowały wszystkich pracujących w zawodzie zarówno ukwalifikowanych jak i nieukwalifikowanych. Organizacja była podzie-